ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

PEDAGOGIK INNOVATSIYALAR VA UNING BUGUNGI KUNDAGI AHAMIYATI

To'raeva Sevara Faxriddin qizi
Eraliyeva Nazokat Chorshanba qizi
Termiz davlat pedagogika instituti talabasi
eraliyevanazokat@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqolada pedagogik innovatsiyalarning mazmuni, ahamiyati va ta'lim jarayoniga ko'rsatadigan ta'siri yoritilgan. Innovatsion pedagogikaning nazariy asoslari, innovatsion texnologiyalar, interfaol metodlar, raqamli ta'lim shakllari, o'qituvchining innovatsion kompetensiyasi hamda ta'lim muassasalarida innovatsion muhitni shakllantirish masalalari tahlil qilinadi. Shuningdek, O'zbekiston ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarning qo'llanilishi, ularning samaradorligi va amaliy tatbiq etish jarayonida duch kelinadigan muammolar ko'rib chiqiladi. Maqola oxirida pedagogik innovatsiyalarni joriy etish bo'yicha ilmiy asoslangan taklif va tavsiyalar berilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik innovatsiya, innovatsion texnologiya, raqamli ta'lim, interfaol metodlar, kompetensiyaga asoslangan ta'lim, innovatsion muhit, ta'lim modernizatsiyasi, digital pedagogika.

Bugungi kunda ta'lim tizimida yuz berayotgan global o'zgarishlar pedagogik jarayonni tubdan yangilashni talab qilmoqda. Raqamli texnologiyalarnin tezsur'atlarda rivojlanishi, yangi kasblarning paydo bo'lishi, o'quvchilar avlodining dunyoqarashi va qobiliyatlaridagi o'zgarishlar ta'limga innovatsion yondashuv zarurligini yanada kuchaytirmoqda. Pedagogik innovatsiyalar ta'lim sifatini oshirish, o'quv jarayonini zamonaviylashtirish, o'quvchi faolligini kuchaytirish va kompetensiyaviy modelni shakllantirishning asosiy vositasidir.Pedagogik innovatsiya — ta'lim jarayonini mukammallashtirishga, uning samaradorligini oshirishga qaratilgan yangi g'oya, metod, texnologiya yoki tashkiliy shakl bo'lib, u ta'lim mazmuni, shakli va jarayoniga sifat o'zgarishlarini olib kiradi.
Pedagogik innovatsiyalar quyidagi tamoyillarga tayanadi:
1. Konstruktiv yondashuv.Bu yondashuvga ko'ra, o'quvchi bilimni tayyor holatda olmaydi, balki uni mustaqil yaratadi. O'qituvchi esa yo'naltiruvchi rolini bajaradi.2. Faoliyatga asoslangan yondashuvO'quvchi bilimni faol amaliyot orqali egallaydi. O'qitish jarayoni faol muloqot, fikrlash, muammolarni yechish asosida quriladi.3. Shaxsga yo'naltirilgan yondashuvHar bir o'quvchining qobiliyati, ehtiyoji, psixologik holati va qiziqishlari hisobga olinadi. O'quv jarayoni individuallashtiriladi.4. Raqamli pedagogikaTa'lim jarayonida axborot texnologiyalari asosiy o'quv vositasi sifatida qo'llanadi. Bunga e-learning, m-learning, sun'iy intellekt, onlayn platformalar kiradi.
Bugungi globallashuv va texnologik taraqqiyot sharoitida ta'lim tizimi inson kapitalini shakllantirishning asosiy mexanizmi sifatida alohida ahamiyatga ega. XXI asrda bilim yashin tezligi bilan yangilanayotgan bir davrda an'anaviy pedagogik yondashuvlar zamonaviy jamiyat ehtiyojlariga to'liq javob bera olmay qoldi. Shu bois pedagogik innovatsiyalar ta'lim samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biri sifatida global miqyosda e'tirof etilmoqda.Pedagogik innovatsiyalar deganda ta'lim jarayoniga yangi g'oya, texnologiya, metod, tamoyil yoki tashkiliy shakllarni joriy etish orqali o'qitish sifatini oshirish jarayoni tushuniladi. Innovatsiyalar o'qituvchi faoliyatining mazmunini, o'quv jarayonining tashkiliy texnikasini, baholash tizimini, o'quvchilar bilan muloqotni tubdan o'zgartiradi.Pedagogik innovatsiyalarning dolzarbligi.Ta'limda innovatsiyalarning zarurligini

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

THE MULTIDISCIPLINARY JOURNAL OF SCIENCE AND TECHNOLOGY

VOLUME-5, ISSUE-12

belgilovchi omillar. Axborot oqimining keskin ortishi – har yili bilimlar hajmi ikki baravar ko‘paymoqda.O‘quvchilar avlodidagi o‘zgarishlar – Z avlodi va Alfa avlodi raqamli dunyoda voyaga yetmoqda. Iqtisodiy raqobatning kuchayishi – davlatlar innovatsion inson kapitaliga tayanmoqda.. Yangi kasblarning paydo bo‘lishi – 2030 yilga borib kasblarning 40% i o‘zgaradi. Ta’limning moslashtiruvchi mexanizmlarga ehtiyoji – har bir o‘quvchining trajektoriyasiShu sababli ta’lim tizimini innovatsion asosda modernizatsiya qilish – global zarurat.Innovatsiya tushunchasining mazmuni“Innovatsiya” so‘zi lotincha innovatio — “yangilik kiritish” ma’nosini anglatadi. Pedagogik kontekstdagi innovatsiya quyidagi jihatlarni o‘z ichiga oladi:ta’lim mazmunidagi yangilikmetodik yangiliktexnologik yangiliktashkiliy yangilik kommunikativ yangilik baholashdagi yangilik Yangi g‘oya o‘ziga xos bo‘lishi bilan emas, amaliy natija beradi degan mezon bilan baholanadi.Pedagogik innovatsiyalarning nazariy asoslariPedagogik innovatika – innovatsion jarayonlarni o‘rganadigan fan bo‘lib, u quyidagi ilmiy asoslarga tayanadi:Sistemali yondashuv.Ta’limning barcha elementlari (maqsad, mazmun, metod, vosita, baholash) yaxlit tizim sifatida ko‘riladi.Faoliyat yondashuviO‘quvchi bilish jarayonining faol subyekti sifatida ta’riflanadi. Konstruktivistik yondashuv.Bilim tayyor ko‘rinishda berilmaydi, balki o‘quvchining o‘zi tomonidan quriladi.Bugungi globallashuv va texnologik taraqqiyot sharoitida ta’lim tizimi inson kapitalini shakllantirishning asosiy mexanizmi sifatida alohida ahamiyatga ega. XXI asrda bilim yashin tezligi bilan yangilanayotgan bir davrda an’anaviy pedagogik yondashuvlar zamonaviy jamiyat ehtiyojlariga to‘liq javob bera olmay qoldi. Shu bois pedagogik innovatsiyalar ta’lim samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biri sifatida global miqyosda e’tirof etilmoqda.Pedagogik innovatsiyalar deganda ta’lim jarayoniga yangi g‘oya, texnologiya, metod, tamoyil yoki tashkiliy shakllarni joriy etish orqali o‘qitish sifatini oshirish jarayoni tushuniladi. Innovatsiyalar o‘qituvchi faoliyatining mazmunini, o‘quv jarayonining tashkiliy texnikasini, baholash tizimini, o‘quvchilar bilan muloqotni tubdan o‘zgartiradi.Pedagogik innovatsiyalarning dolzarbligi.Ta’limda innovatsiyalarning zarurligini belgilovchi omillar:Axborot oqimining keskin ortishi – har yili bilimlar hajmi ikki baravar ko‘paymoqda.

O‘quvchilar avlodidagi o‘zgarishlar – Z avlodi va Alfa avlodi raqamli dunyoda voyaga yetmoqda. Iqtisodiy raqobatning kuchayishi – davlatlar innovatsion inson kapitaliga tayanmoqda. Yangi kasblarning paydo bo‘lishi – 2030 yilga borib kasblarning 40% i o‘zgaradi. Ta’limning moslashtiruvchi mexanizmlarga ehtiyoji – har bir o‘quvchining shaxsiy trajektoriyasi talab qilinmoqda.Shu sababli ta’lim tizimini innovatsion asosda modernizatsiya qilish – global zarurat.Innovatsiya tushunchasining mazmuni“Innovatsiya” so‘zi lotincha innovatio — “yangilik kiritish” ma’nosini anglatadi. Pedagogik kontekstdagi innovatsiya quyidagi jihatlarni o‘z ichiga oladi:ta’lim mazmunidagi yangilik metodik yangiliktexnologik yangiliktashkiliy yangilik kommunikativ yangilik baholashdagi yangilik Yangi g‘oya o‘ziga xos bo‘lishi bilan emas, amaliy natija beradi degan mezon bilan baholanadi.Pedagogik innovatsiyalarning nazariy asoslari.Pedagogik innovatika – innovatsion jarayonlarni o‘rganadigan fan bo‘lib, u quyidagi ilmiy asoslarga tayanadi: Sistemali yondashuv.Ta’limning barcha elementlari (maqsad, mazmun, metod, vosita, baholash) yaxlit tizim sifatida ko‘riladi. Faoliyat yondashuvi.O‘quvchi bilish jarayonining faol subyekti sifatida ta’riflanadi. Konstruktivistik yondashuvBilim tayyor ko‘rinishda berilmaydi, balki o‘quvchining o‘zi tomonidan quriladi (konstruksiya qilinadi).Raqamli pedagogika konsepsiyasi.Ta’lim jarayonida axborot texnologiyalari asosiy o‘rinda bo‘ladi.Pedagogik innovatsiyalar tasnifiDidaktik innovatsiyalar – yangi metod va texnologiyalar.Tashkiliy innovatsiyalar – ta’lim shakllarining

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

yangilanishi.Texnologik innovatsiyalar – raqamli platformalar, VR, AI.. Psixologik-pedagogik innovatsiyalar – motivatsiya va muloqotning zamonaviy metodlari.. Boshqaruv innovatsiyalari – ta'lim muassasasi menejmenti. Agar xohlasangiz, shu tarzda davom ettirib, 50 betning qolgan 40+ betini ham to'liq yozib beraman.Qaysi variantni tanlaysiz?. Butun maqolani bo'limma-bo'lim qilib yozib berishimni xohlaysizmi?. Yoki bir yo'la 50 betlik versiyani PDF ko'rinishiga moslab bo'lib-bo'lib taqdim etaymi?Yoki ichida referat / kurs ishi / bitiruv ishi ko'rinishida rasmiylashtirib beraymi Istalganini ayting — darhol boshlayman.4. Raqamli pedagogika konsepsiyas Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalari asosiy o'rinda bo'ladi.Pedagogik innovatsiyalar tasnifi Didaktik innovatsiyalar – yangi metod va texnologiyalar.

Tashkiliy innovatsiyalar – ta'lim shakllarining yangilanishi.. Texnologik innovatsiyalar – raqamli platformalar, VR, AI.Psixologik-pedagogik innovatsiyalar – motivatsiya va muloqotning zamonaviy metodlari.. Boshqaruv innovatsiyalari – ta'lim muassasasi menejmenti. Agar xohlasangiz, shu tarzda davom ettirib, 50 betning qolgan 40+ betini ham to'liq yozib beraman.Qaysi variantni tanlaysiz? Butun maqolani bo'limma-bo'lim qilib yozib berishimni xohlaysizmi?.Yoki bir yo'la 50 betlik versiyani PDF ko'rinishiga moslab bo'lib-bo'lib taqdim etaymi? Yoki ichida referat / kurs ishi / bitiruv ishi ko'rinishida rasmiylashtirib beraymi?Istalganini ayting — darhol boshlayman.

Bugungi globallashuv va texnologik taraqqiyot sharoitida ta'lim tizimi inson kapitalini shakllantirishning asosiy mexanizmi sifatida alohida ahamiyatga ega. XXI asrda bilim yashin tezligi bilan yangilanayotgan bir davrda an'anaviy pedagogik yondashuvlar zamonaviy jamiyat ehtiyojlariga to'liq javob bera olmay qoldi. Shu bois pedagogik innovatsiyalar ta'lim samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biri sifatida global miqyosda e'tirof etilmoqda.

Pedagogik innovatsiyalar deganda ta'lim jarayoniga yangi g'oya, texnologiya, metod, tamoyil yoki tashkiliy shakllarni joriy etish orqali o'qitish sifatini oshirish jarayoni tushuniladi. Innovatsiyalar o'qituvchi faoliyatining mazmunini, o'quv jarayonining tashkiliy texnikasini, baholash tizimini, o'quvchilar bilan muloqotni tubdan o'zgartiradi.Pedagogik innovatsiyalarning dolzarbligi.Ta'limda innovatsiyalarning zarurligini belgilovchi omillar:1 Axborot oqimining keskin ortishi – har yili bilimlar hajmi ikki baravar ko'paymoqda.2. O'quvchilar avlodidagi o'zgarishlar – Z avlodi va Alfa avlodi raqamli dunyoda voyaga yetmoqda.3. Iqtisodiy raqobatning kuchayishi – davlatlar innovatsion inson kapitaliga tayanmoqda.4. Yangi kasblarning paydo bo'lishi – 2030 yilga borib kasblarning 40% i o'zgaradi.5. Ta'limning moslashtiruvchi mexanizmlarga ehtiyoji – har bir o'quvchining shaxsiy trajektoriyasi talab qilinmoqda.Shu sababli ta'lim tizimini innovatsion asosda modernizatsiya qilish – global zarurat.Innovatsiya tushunchasining mazmuni"Innovatsiya" so'zi lotincha innovatio — "yangilik kiritish" ma'nosini anglatadi. Pedagogik kontekstdagi innovatsiya quyidagi jihatlarni o'z ichiga oladi:ta'lim mazmunidagi yangilik metodik yangilik texnologik yangilik tashkiliy yangili kommunikativ yangilik baholashdagi yangilik Yangi g'oya o'ziga xos bo'lishi bilan emas, amaliy natija beradi degan mezon bilan baholanadi.Pedagogik innovatsiyalarning nazariy asoslari Pedagogik innovatika – innovatsion jarayonlarni o'rganadigan fan bo'lib, u quyidagi ilmiy asoslarga tayanadi:Sistemali yondashuv Ta'limning barcha elementlari (maqsad, mazmun, metod, vosita, baholash) yaxlit tizim sifatida ko'riladi. Faoliyat yondashuv O'quvchi bilish jarayonining faol subyekti sifatida ta'riflanadi.Konstruktivistik yondashuv Bilim tayyor ko'rinishda berilmaydi, balki o'quvchining o'zi tomonidan quriladi (konstruksiya qilinadi). Raqamli pedagogika konsepsiyasi Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalari asosiy o'rinda bo'ladi.Pedagogik innovatsiyalar tasnifi Didaktik innovatsiyalar – yangi metod va texnologiyalar.Tashkiliy innovatsiyalar – ta'lim

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

VOLUME-5, ISSUE-12

shakllarining yangilanishi. Texnologik innovatsiyalar – raqamli platformalar, VR, AI. Psixologik-pedagogik innovatsiyalar – motivatsiya va muloqotning zamonaviy metodlari.Boshqaruv innovatsiyalari – ta’lim muassasasi menejmenti.Agar xohlasangiz, shu tarzda davom ettirib, 50 betning qolgan 40+ betini ham to‘liq yozib beraman.Qaysi variantni tanlaysiz?Butun maqolani bo‘limma-bo‘lim qilib yozib berishimni xohlaysizmi? Yoki bir yo‘la 50 betlik versiyani PDF ko‘rinishiga moslab bo‘lib-bo‘lib taqdim etaymi?Yoki ichida referat / kurs ishi / bitiruv ishi ko‘rinishida rasmiylashtirib beraymi?Istalganini ayting — darhol boshlayman.Bugungi globallashuv va texnologik taraqqiyot sharoitida ta’lim tizimi inson kapitalini shakllantirishning asosiy mexanizmi sifatida alohida ahamiyatga ega. XXI asrda bilim yashin tezligi bilan yangilanayotgan bir davrda an’anaviy pedagogik yondashuvlar zamonaviy jamiyat ehtiyojlariga to‘liq javob bera olmay qoldi. Shu bois pedagogik innovatsiyalar ta’lim samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biri sifatida global miqyosda e’tirof etilmoqda.Pedagogik innovatsiyalar deganda ta’lim jarayoniga yangi g‘oya, texnologiya, metod, tamoyil yoki tashkiliy shakllarni joriy etish orqali o‘qitish sifatini oshirish jarayoni tushuniladi. Innovatsiyalar o‘qituvchi faoliyatining mazmunini, o‘quv jarayonining tashkiliy texnikasini, baholash tizimini, o‘quvchilar bilan muloqotni tubdan o‘zgartiradi.Pedagogik innovatsiyalarning dolzarbligi.Ta’limda innovatsiyalarning zarurligini belgilovchi omillar: Axborot oqimining keskin ortishi – har yili bilimlar hajmi ikki baravar ko‘paymoqda.O‘quvchilar avlodidagi o‘zgarishlar – Z avlodi va Alfa avlodi raqamli dunyoda voyaga yetmoqda. Iqtisodiy raqobatning kuchayishi – davlatlar innovatsion inson kapitaliga tayanmoqda.Yangi kasblarning paydo bo‘lishi – 2030 yilga borib kasblarning 40% i o‘zgaradi. Ta’limning moslashtiruvchi mexanizmlarga ehtiyoji – har bir o‘quvchining shaxsiy trajektoriyasi talab qilinmoqda.Shu sababli ta’lim tizimini innovatsion asosda modernizatsiya qilish – global zarurat.Innovatsiya tushunchasining mazmuni“Innovatsiya” so‘zi lotincha innovatio — “yangilik kiritish” ma’nosini anglatadi. Pedagogik kontekstdagi innovatsiya quyidagi jihatlarni o‘z ichiga oladi:ta’lim mazmunidagi yangilik metodik yangilik texnologik yangilik tashkiliy yangilik kommunikativ yangilikbaholashdagi yangilik Yangi g‘oya o‘ziga xos bo‘lishi bilan emas, amaliy natija beradi degan mezon bilan baholanadi.Pedagogik innovatsiyalarning nazariy asoslari Pedagogik innovatika – innovatsion jarayonlarni o‘rganadigan fan bo‘lib, u quyidagi ilmiy asoslarga tayanadi: Sistemali yondashuvTa’limning barcha elementlari (maqsad, mazmun, metod, vosita, baholash) yaxlit tizim sifatida ko‘riladi.Faoliyat yondashuviO‘quvchi bilish jarayonining faol subyekti sifatida ta’riflanadi.Konstruktivistik yondashuv Bilim tayyor ko‘rinishda berilmaydi, balki o‘quvchining o‘zi tomonidan quriladi (konstruksiya qilinadi). Raqamli pedagogika konsepsiyasi Ta’lim jarayonida axborot texnologiyalari asosiy o‘rinda bo‘ladi.Pedagogik innovatsiyalar tasnifi Didaktik innovatsiyalar – yangi metod va texnologiyalar.Tashkiliy innovatsiyalar – ta’lim shakllarining yangilanishi. Texnologik innovatsiyalar – raqamli platformalar, VR, AI.Psixologik-pedagogik innovatsiyalar – motivatsiya va muloqotning zamonaviy metodlari.Boshqaruv innovatsiyalari – ta’lim muassasasi menejmenti. Agar xohlasangiz, shu tarzda davom ettirib, 50 betning qolgan 40+ betini ham to‘liq yozib beraman.Qaysi variantni tanlaysiz?Butun maqolani bo‘limma-bo‘lim qilib yozib berishimni xohlaysizmi? Yoki bir yo‘la 50 betlik versiyani PDF ko‘rinishiga moslab bo‘lib-bo‘lib taqdim etaymi? Yoki ichida referat / kurs ishi / bitiruv ishi ko‘rinishida rasmiylashtirib beraymi?Istalganini ayting — darhol boshlayman.

Bugungi globallashuv va texnologik taraqqiyot sharoitida ta’lim tizimi inson kapitalini shakllantirishning asosiy mexanizmi sifatida alohida ahamiyatga ega. XXI asrda bilim yashin tezligi bilan yangilanayotgan bir davrda an’anaviy pedagogik yondashuvlar zamonaviy jamiyat ehtiyojlariga

ISSN: 2582-4686 SJIF 2021-3.261,SJIF 2022-2.889, 2024-6.875 ResearchBib IF: 9.948 / 2024

VOLUME-5, ISSUE-12

to‘liq javob bera olmay qoldi. Shu bois pedagogik innovatsiyalar ta’lim samaradorligini oshirishning eng muhim omillaridan biri sifatida global miqyosda e’tirof etilmoqda.

Pedagogik innovatsiyalar deganda ta’lim jarayoniga yangi g‘oya, texnologiya, metod, tamoyil yoki tashkiliy shakllarni joriy etish orqali o‘qitish sifatini oshirish jarayoni tushuniladi. Innovatsiyalar o‘qituvchi faoliyatining mazmunini, o‘quv jarayonining tashkiliy texnikasini, baholash tizimini, o‘quvchilar bilan muloqotni tubdan o‘zgartiradi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. Abdullaeva M. Pedagogik mahorat. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2018.
2. Hasanboev J., To‘raqulov X., Haydarov M. Pedagogika. — Toshkent: Fan, 2016.
3. Zunnunov A. O‘qituvchining pedagogik mahorati va kasbiy kompetensiyasi. — Toshkent: O‘qituvchi, 2019.
4. Mavlonova R., Rahmonqulova N. Pedagogika nazariyasi va amaliyoti. — Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
5. Yo‘ldoshev J.G‘., Usmonov S.A. Pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: O‘qituvchi, 2017.
6. Babanskiy Yu.K. Pedagogik jarayonni optimallashtirish. — Moskva: Pedagogika, 1982.
7. Slastyonin V.A. Pedagogik mahorat asoslari. — Moskva: Akademiya, 2005.
8. Kuzmina N.V. O‘qituvchi kasbiy mahorati. — Sankt-Peterburg: Piter, 2001.
9. Komenskiy Ya.A. Buyuk didaktika. — Toshkent: O‘qituvchi, 1997.
10. Ushinskiy K.D. Inson – tarbiya predmeti sifatida. — Moskva: Pedagogika, 1988.